

ARCHITECTUURREIS BORDEAUX

DU CROISSANT DE LUNE À LA PLEINE LUNE

8-11 SEPTEMBER 2016

INHOUDSTAFEL

Voorwoord.....	3
Programma	4
Unesco Werelderfgoed	6
Bordeaux, Port de la Lune – Michel Corajoud	7
CAPC & arc en rêve – Valode & Pistre Architectes.....	8
Cité Frugès – Le Corbusier	9
2030, vers le grand Bordeaux: du croissant de lune à la pleine lune	12
Matmut Atlantique – Herzog & de Meuron	13
Le Grand Parc.....	16
Transformation de 530 logements – Lacaton & Vassal	17
Bastide Niel.....	20
Pôle Universitaire de Sciences et Gestion – Lacaton & Vassal	21
Archives Bordeaux Métropole – Robbrecht & Daem	22
Darwin – Architecture Gravière et Martin	23
Les Bassins à flot.....	26
La Cité du Vin – XTU Architects	27
Bègles Garonne	30
Carré Lumière – LAN Architecture.....	31
Place Léon Aucoc – Lacaton & Vassal	32
Wijnstreek Bordeaux	36
Château La Dominique – Ateliers Jean Nouvel.....	37
Bordeaux? Trop cool!.....	38
Praktisch	39
Colofon.....	39

VOORWOORD

Bordeaux, de havenstad aan de Garonne, is de negende stad van Frankrijk (250.000 inwoners, 900.000 in de hele agglomeratie). Als grootste stad in de hele Zuid-Atlantische regio en als zelfverklaarde hoofdstad van de wijnbouw wereldwijd heeft Bordeaux zich een wat bourgeois karakter aangemeten. Bij architecten is de stad vooral bekend om de nabijheid van Le Corbusiers Cité Frugès, een anti-bourgeois collectief woonproject uit het midden van de jaren 1920. Het was een van de eerste collectieve woonprojecten van de Zwitsers-Franse architect.

Cité Frugès in Pessac bij Bordeaux is decennia na de oplevering nog bekender (of beruchter, al naargelang) geworden om de diverse wijzen waarop bewoners zich de gestandaardiseerde woningen toe-eigenden. Bewoners brachten veranderingen aan: bandramen werden vervangen door meer traditionele ramen, er kwamen ornamenten bij, ... Voor de puristen was dat heiligschennis. Voor de postmodernisten een bewijs van het falen van het modernisme - want bewoners konden niet aarden in de wijk zoals ze gepland en gebouwd was. Voor antropologisch geïnspireerde architecten een aanleiding om het anders en beter te doen, met meer oog voor de wensen van de bewoner.

Toparchitectuur, erfgoed, en de gebruiker (of de actuele bewoning) zijn thema's die ook terugkomen in het werk van Lacaton & Vassal, ook in Bordeaux. Het 'erfgoed' in dat geval is niet zo spectaculair, in de wijk Grand Parc gaat het over eerder banale moderne woonblokken. Het aspect van toparchitectuur schuilt niet zoals in Pessac in de oorspronkelijke gebouwen, maar in de wijze waarop de hedendaagse architecten ermee omgaan. Lacaton & Vassal geven de bewoners royale uitbreidingen van de leefruimtes en handige loggia's, die het midden houden

tussen binnen en buiten. Op een uitermate doordachte, goedkope en esthetisch verantwoorde manier brengen Lacaton & Vassal de woonblokken massaal (dit ene project beslaat meer dan 500 woonunits) bij de tijd. Weinig architecten weten kwaliteitsarchitectuur en maatschappelijke relevantie zo te combineren als Lacaton & Vassal. Nog van hen staat een groot universiteitsgebouw op het programma.

Bordeaux dient zich aan als een laboratorium van het (betaalbaar) wonen, toen en nu. Het is een stad die oud en nieuw verbindt en oog heeft voor kwaliteitsarchitectuur. Dat komt onder meer terug in het museum voor hedendaagse kunst (CAPC), in de jaren '80 ondergebracht in 19de-eeuwse entrepots, en ook in het recente stadsarchief (door Robbrecht en Daem).

Het oude centrum was het eerste stedelijk gebied wereldwijd dat Unesco werelderfgoed werd. Maar evengoed zijn er in Bordeaux uitgesproken hedendaagse gebouwen te vinden, het nieuwe stadion van Herzog & de Meuron bijvoorbeeld of het nieuwe woonproject in Bègles van LAN. Op het vlak van planning en mobiliteit bekleedt Bordeaux een voorbeeldfunctie. Kenmerkend zijn de nieuwe trams zonder bovenleiding.

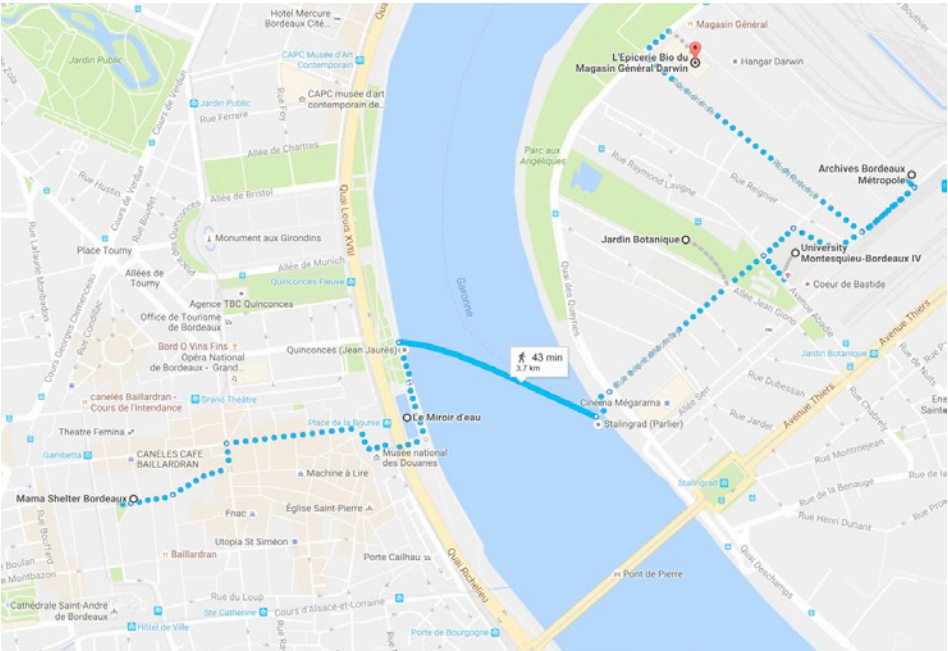
Architectuurwijzer programmeert Bordeaux om de stedelijkheid en de stedelijke ambitie, om de uitdagende manieren om met modern erfgoed om te gaan en om de (nieuwe) woonprojecten op maat van bewoners. Dat Bordeaux de hoofdstad van de wijnproductie is, met wijnhuizen van toparchitecten, is mooi meegenomen.

Roel De Ridder
Artistiek directeur

PROGRAMMA

Donderdag 8 september	
09u00	Brussels Airport
11u05	Vertrek vlucht SN3555
12u40	Bordeaux-Mérignac Airport
13u30	Vertrek bus
14u00	Cité Frugès Pessac
16u00	Vertrek bus
16u30	Carré Lumière
18u00	Vertrek bus
18u15	Place Léon Aucoc
18u45	Vertrek bus
19u00	Hotel Mama Shelter

Vrijdag 9 september	
08u00	Ontbijt
09u00	Vertrek te voet (2 km) via Le Miroir d'eau & Jardin Botanique
10u00	Pôle Universitaire de Sciences et Gestion
11u30	Vertrek te voet (500 m)
11u45	Archives Bordeaux Métropole
13u15	Vertrek te voet (1 km)
13u30	Darwin
Lunch Le Magasin Général	
14u45	Vertrek bus
15u00	Transformation de 530 Logements
17u00	Vertrek bus
17u30	Matmut Atlantique
19u30	Diner Matmut Atlantique
21u30	Vertrek bus
22u00	Hotel Mama Shelter

Zaterdag 10 september	
08u00	Ontbijt & vrije tijd
13u00	Vertrek bus
13u30	La Cité du Vin
15u15	Vertrek bus
15u30	Base sous-marine
16u30	Vertrek bus via Château Le Pin
17u30	Château La Dominique
19u30	Diner La Terrasse Rouge
21u30	Vertrek bus
22u30	Hotel Mama Shelter

Zondag 11 september	
08u00	Ontbijt
10u00	Uitchecken
10u30	Vertrek bus
11u00	CAPC & arc en rêve
12u00	Vrije tijd Marché des Quais & Chais de Luze
13u15	Vertrek bus
14u00	Bordeaux-Mérignac Airport
15u55	Vertrek vlucht SN3556
17u25	Brussels Airport

UNESCO WERELDERFGOED

Bordeaux is om meer dan één reden een interessante en boeiende reisbestemming voor een city-trip. De hoofdstad van het departement Gironde, in het zuidwesten van Frankrijk, geniet overal ter wereld naam en faam om haar wijnen, maar laaft ook de dorst van architectuurliefhebbers. Zo staat een deel van de stad sinds 2007 op de Unesco Werelderfgoedlijst, net als de revolutionaire woonwijk Cité Frugès van Le Corbusier in het nabijgelegen Pessac.

Le Miroir d'eau, 2006, Michel Corajoud en fonteindesigner Jean Max Llorca

Bordeaux, Port de la Lune
2000-2008, Michel Corajoud

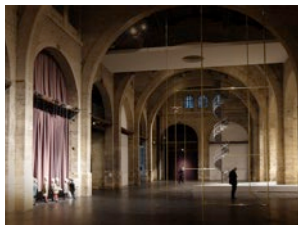
Van parking tot waterspiegel

Port de la Lune of haven van de maan: dat is de bijzondere bijnaam van het historische centrum van Bordeaux, ontleend aan de halvemaa nvorm die de Garonne-rivier door de stad trekt.

Sinds 2007 prijkt dit stadsgedeelte op de Unesco Werelderfgoedlijst. Dat is uniek, want het was daarmee het eerste stedelijke geheel dat werd opgenomen in de lijst. Maar wat maakt de stad dan zo bijzonder? Dat ze sinds het Romeinse tijdperk constant bewoond is geweest, bijvoorbeeld, en dat je die rijke geschiedenis tot op vandaag kan lezen in het stadsbeeld.

Van de Franse steden telt alleen Parijs meer beschermde gebouwen. Ook de vele classicistische gebouwen uit de 18de eeuw drukken hun prachtige stempel op de stad. Een van die prachtige classicistische pareltjes uit de 18de eeuw, is de Place de la Bourse en zijn omliggende gebouwen. Allemaal het werk van de bekende Franse architect Ange-Jacques Gabriel, die ook delen van het kasteel van Versailles voor zijn rekening heeft genomen.

Het plein viel lange tijd ten prooi aan koning auto en fungeerde tot aan het begin van deze eeuw als parking. Maar dankzij landschapsarchitect Michel Corajoud, die ook de kades van Bordeaux een tweede leven heeft geschonken, kunnen deze gebouwen sinds 2006 ook zichzelf bewonderen en dat in de gigantische waterspiegel die er aangelegd is: **Le Miroir d'eau**. De prachtige weerspiegelingen lokken groot en klein, niet alleen om het bijzondere zicht, maar ook omdat je er wat welgekomen verfrissing kan opzoeken tijdens een warme zomerdag.

CAPC & arc en rêve
1990, Valode & Pistre

Gerennoveerde kades blazen centrum nieuw leven in

De gerenoveerde kades, die in 2009 feestelijk ingehuldigd werden, hebben het historische centrum nieuw leven ingeblazen. Loodsen en opslagplaatsen vormden jarenlang een visuele barrière tussen de stad en de Garonne, maar hebben nu plaatsgemaakt voor een kilometerslange promenade. Dit is dé ontmoetingsplaats voor locals en toeristen en ideaal om een glaasje wijn te drinken en van het zonnetje te genieten.

Zo is de markt op zondag op de **Quai des Chartrons** een kleurrijke en levendige publiekstrekker. Van plaatselijke specialiteiten tot mexicaanse streetfood, je vindt het hier allemaal. Net als oesters, die in Bordeaux traditioneel met een stukje worst geserveerd worden.

In het voormalig pand voor koloniale waren, het Entrepôt Lainé uit 1824, vind je het museum voor hedendaagse kunst (CAPC) van Bordeaux. Al snel na de oprichting in 1973 genoot het jonge kunstencentrum heel wat faam. Op dat moment waren er in Frankrijk, behalve het Centre Georges-Pompidou, weinig plaatsen uitsluitend gewijd aan hedendaagse kunst.

Sinds 1990 en na grondige renovatiewerken nemen het CAPC en het architectuurcentrum arc en rêve het hele pand in. Arc en rêve wil met zijn programma iedereen die deel uitmaakt van de stad – van bouwprofessionals tot kinderen – uitnodigen om zijn blik op een wereld in verandering te openen. De huidige expo Constellation.s toont initiatieven die nagaan hoe onze steden er in de toekomst zullen uitzien. Ze proberen een oplossing te bieden voor onze veranderende levensomstandigheden. Naast Lacaton & Vassal is er ook werk te zien van de Belgen *Rotor*, *51N4E* en *Thomas Lommée*.

Even verderop nam architecte Cécile Moga de oude wijnopslagplaatsen, **Chais de Luze**, onder handen om er een bijzondere, met glas overdekte galerij van te maken. Het project won in 2008 de architectuurprijs van de stad Bordeaux.

Cité Frugès, Pessac
1926, Le Corbusier

Een revolutionaire ontmoeting tussen twee persoonlijkheden

Cité Frugès is samen met 17 andere werken van Le Corbusier nog maar net erkend als Werelderfgoed. De woonwijk in Pessac, een voorstad van Bordeaux, was in zijn tijd dan ook een ware revolutie op het vlak van esthetiek, sociale huisvesting én techniek. Het is haast onvoorstelbaar dat deze woningen, die vandaag nog steeds modern ogen, gebouwd werden in 1926. Le Corbusier kreeg de opdracht van de excentrieke suikerindustriële en kunstenaar Henry Frugès, die het ambitieuze plan had opgevat om een onderkomen voor zijn arbeiders te bouwen. Le Corbusier moest dat plan samen met zijn neef Pierre Janneret waarmaken. Het zou niet alleen hun eerste grootschalige stadsproject worden, maar ook een van de eerste projecten voor sociale huisvesting in Frankrijk. Richtlijnen gaf Frugès niet mee, behalve misschien dat Le Corbusier het project in Pessac moest zien als een waar laboratorium, als een speeltuin om zijn vernieuwende visie op huisvesting in de praktijk te brengen. Le Corbusier kreeg met andere woorden carte blanche op het stuk grond dat Frugès hiervoor voorzien had.

Zes varianten

In het eindresultaat komen de twee persoonlijkheden tot uiting, het is een samensmelting van kunst en sociale vooruitgang. De interesse in artistieke en architecturale trends van Frugès enerzijds, de durf en de vooruitstrevende kijk op stedenbouw van Le Corbusier anderzijds. De wijk telt 50 woningen in zes verschillende varianten: Arcade, Gratte-ciel, Isolée, Jumelle, Quinconce, Zig-Zag. De enige woning van een zevende variant werd vernietigd tijdens de Tweede Wereldoorlog.

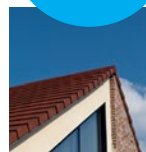
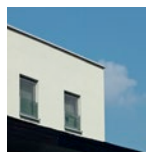
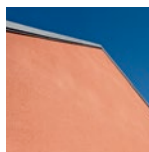
De woningen hebben een bewoonbare oppervlakte van 75 tot 90 vierkante meter. Met hun kleurrijke buitenmuren, grote ramen, hangende tuinen, isotherme muren en soms zelfs ingebouwde garages waren ze dan wel bijzonder vernieuwend, in de smaak vielen deden ze jammer genoeg niet. En al zeker niet bij hun doelgroep, die vond dat de woningen te ver van de suikerfabriek lagen ...

Ondertussen zijn de tijden veranderd en zijn de woningen erg gegeerd bij fans van Le Corbusier. Ook de overheid kocht een van de woningen op en richtte deze in als bezoekerscentrum.

Superieure
kwaliteit

Van
ondergrond
tot
afwerking !

Uw gevel, onze specialiteit!

- **Gecertificeerde buitengevelisolatiesystemen**
- **Organische gevelpleisters voor een strakke afwerking**
- **Minerale gevelpleisters met een matte look**
- **Buitenverven**
- **Uw kleur op maat**

Jarenlange
expertise

Totaal-
oplossingen!

Uw specialist in ruwbouw!

- Metselmortels, betonmortels en dekvloermortels
- Mortels en beton voor alle bouwprojecten
- Technische mortels
- Tegellijmen

2030, VERS LE GRAND BORDEAUX: DU CROISSANT DE LUNE À LA PLEINE LUNE

Alain Juppé is al sinds 1995 burgemeester van Bordeaux. Die twee jaar afwezigheid wegens een veroordeling voor corruptie, zullen we maar een schoonheidsfoutje noemen. Want dankzij hem heeft Bordeaux een ware metamorfose ondergaan. Hij is de man met een plan die de stad nieuw leven heeft ingeblazen. De recente architecturale geschiedenis van de stad loopt dan ook niet toevallig samen met zijn burgemeesterschap en kan opgesplitst worden in drie grote fases.

Het eerste stadsvernieuwingproject dateert uit 1996 en omvatte o.a. de aanleg van een tramlijn om het stadsverkeer uit de knoop te halen, het opknappen van de kades om hier nieuwe ontwikkeling mogelijk te maken en het opwaarderen van het rijke patrimonium van de stad.

In een tweede fase, in 2009, ging de aandacht naar duurzame stadsuitbreiding. Onder de noemer '2030 vers le Grand Bordeaux: pour une métropole durable' werd de stad via diverse nieuwe initiatieven volop klaargestoomd om nieuwe inwoners te verwelkomen.

Vandaag wordt het derde project *'2030 vers le Grand Bordeaux: du croissant de lune à la pleine lune'* uitgerold. Dit project, opgedeeld in diverse stadsprojecten, loopt van het meer van Bordeaux tot Gare de Bordeaux-Saint-Jean, inclusief de wijken Brazza en Niel.

Het is dé grote uitdaging van de stad om van die kenmerkende halvemaa nvorm uit te groeien tot de vorm van een volle maan. 2000 jaar lang was de stad slechts op één oever gevestigd. De meeste inwoners kwamen nooit op de rechteroever. Twee nieuwe bruggen moeten daar nu verandering in brengen en beide oevers verbinden: de Pont Jacques Chaban-Delmas (2013) en in 2018 ook de Pont Jean-Jacques Bosc van OMA. Beide bruggen zijn projecten van Bordeaux Métropole, een administratieve structuur die 28 gemeenten rond de Garonne groepeer t. Andere projecten zijn het voetbalstadion Matmut Atlantique en La Cité du Vin.

Pont Jacques Chaban-Delmas
2013, Lavigne & Chéron

Matmut Atlantique

2015, Herzog & de Meuron

Een elegante, sportieve tempel voor 42.115 supporters

Kan een voetbalstadion elegant zijn? Natuurlijk wel, en dat ondanks zijn gigantische afmetingen. Dat bewijst het nieuwe stadion van Bordeaux van het Zwitserse architectenbureau Herzog & de Meuron, dat op meer dan één vlak afwijkt van wat je van een voetbalstadion zou verwachten. Monumentaal en toch gracieus, en dit dankzij zijn puurheid en geometrische helderheid.

In tegenstelling tot heel wat andere stadions, kozen de architecten bewust voor een rechthoekig ontwerp. Maar behalve de vorm, springen de vele kolommen – zo'n 900 verdeeld over de vier zijden – wel het meest in het oog. Gebaseerd op deze van een klassieke tempel, maar toch anders geïnterpreteerd. Bovendien verwijzen ze ook naar het naburige bos van Les Landes. De architecten hadden bij hun ontwerp dan ook veel aandacht voor het omliggende landschap. Het ontwerp is specifiek voor deze plek bedacht.

Flexibel ontwerp

Het stadion biedt plaats aan maximaal 42.115 toeschouwers, die, dankzij de geometrische vorm van het ontwerp makkelijk hun weg vinden in

het stadion en bovendien van een uitstekende zichtbaarheid genieten.

Het ontwerp is verder ook flexibel op het vlak van capaciteit en gebruik. Je kan hier niet alleen naar een partijje voetbal of rugby komen kijken, maar even goed een concert meepikken of bedrijfsevenement organiseren. Concreet bestaat het stadion uit twee op elkaar geplaatste lagen, die elk in vier sectoren werden onderverdeeld. Het supportersgedeelte huist, beschermt tegen het weer, onder het dak, het plein is niet overdekt.

De structuur van het gebouw is niet zichtbaar als je in het stadion zit, en dit om de toeschouwers niet visueel af te leiden. Hun beleving wordt bovendien versterkt door de aanwezige akoestische panelen. Het stadion is boven het grondniveau getild, waardoor er een uniform en symmetrisch volume ontstaat dat plaats biedt aan de vipruimtes, mediazones, spelerszone, ...

De Franse landschapsarchitect Michel Desvigne nam het omliggende landschap voor zijn rekening en voorzag hier onder andere tennispleinen, basketbalpleinen en een speeltuin.

Firestone

BUILDING PRODUCTS

NOBODY COVERS YOU BETTER.™

www.firestonebpe.com • info@fbpe.be

Firestone RubberGard™

The EPDM reference

Erkend verdeler / Distributeur agréé

www.cpe.be • info@cpe.be

CPE Genk
Vaartstraat 11
3600 Genk
tel. 089 62 95 63

CPE Schoten
Wijtschotbaan 7
2900 Schoten
tel. 03 658 43 65

CPE Overpelt
Leon Bekaertlaan 4
3900 Overpelt
tel. 011 34 09 30

CPE Herstal
1ère Avenue 45-47
4040 Herstal
tel. 04 220 97 70

CPE Melle
Brusselsesteenweg 188a
9090 Melle
tel. 09 210 59 79

NEW

CPE Sint-Niklaas
Industriepark-West 61
9100 Sint-Niklaas
tel. 03 760 09 60

Nextel Wommelgem

AZ Maria Gent

Sporthal Kiewit

Dow Corning Seneffe

LE GRAND PARC

Ziel van de wijk bewaren door in dialoog te gaan met de bewoners

In het noorden van de stad, nabij de Chartrons-wijk, vind je de wijk Grand Parc. Het is een van die typische woonwijken die na de Tweede Wereldoorlog werden opgetrokken, met veel grote woonblokken en appartementsgebouwen.

Tussen 1959 en 1975 werden er zo'n 4.000 wooneenheden gebouwd en dit rondom een grote groenzone. Geregatrieerden uit Algerije en bewoners van de Mériadeck-wijk, die in die periode volledig geherstructureerd werd, namen er hun intrek.

In 2011 liet de stad een studie uitvoeren om na te gaan hoe de wijk kon worden opgewaardeerd. Telde de wijk in 1968 nog 13.191 inwoners, dan was dit in de jaren negentig al teruggelopen tot 8.876. Bovendien waren ook de bewoners verouderd, en bleven jonge mensen weg. Om de ziel van de wijk te bewaren en niet aan haar identiteit te raken, werden de bewoners bevraagd over hoe zij hun wijk in de toekomst zouden zien? Het stadsvernieuwingproject focust onder andere op een betere verbinding met de andere wijken dankzij de tram- en buslijn met aandacht voor voetgangers en fietsers. Bestaande woonblokken worden aangepast en moeten zo opnieuw aantrekkelijk worden. In beperkte mate komen er nieuwe woningen.

Oude feestzaal opent na 25 jaar terug de deuren

Ook de feestzaal in deze wijk wordt op uitdrukkelijke vraag van de bewoners opnieuw heropend, nadat het laatste evenement er 25 jaar geleden plaatsvond. Ooit was deze zaal het mekka van de rock, met optredens als die van The Cure en Iggy Pop, maar sinds de zaal aan het begin van de jaren negentig de deuren sloot, deden alleen 'graffiti-artisten' er nog hun ding.

La salle des fêtes du Grand Parc
2017, Christophe Hutin

Architect Christophe Hutin - in samenwerking met Lacaton & Vassal en F. Druot - besloot de unieke indeling en architectuur te behouden. Verder focust het ontwerp vooral op een polyvalent gebruik van de zaal: er moeten niet alleen voorstellingen, maar bijvoorbeeld ook familiefeesten kunnen georganiseerd worden. De eerste steen van de nieuwe feestzaal wordt gelegd op 24 september 2016.

**Transformation
de 530 logements**
2016, Lacaton & Vassal

Metamorfose van 530 wooneenheden

De verbouwing van 530 van in totaal 4.000 wooneenheden van Le Grand Parc past in de context van een manifest uit 2007 van architecten Frédéric Druot, Anna Lacaton en Jean-Philippe Vassal: *“PLUS - Les grands ensembles de logements – Territoires d’exception”*.

Daarin trekken ze volop de kaart van de renovatie in plaats van de nieuwbouw op het vlak van sociale huisvesting. Dat is doeltreffender en goedkoper.

Want hoewel vele grote woonblokken uit de jaren '60 en '70 vandaag vaak niet meer aan onze huidige normen voldoen, zijn de architecten ervan overtuigd dat men, eerder dan ze te vervangen, zich beter kan richten op renoveren en het uitbreiden van de bestaande gebouwen. De bestaande gebouwen hoeven geen plaats te ruimen voor nieuwe gebouwen, ze kunnen een prima vertrekpunt vormen om de huidige woonomstandigheden te verbeteren en hun een nieuw elan te schenken. Om zo ingedommelde wijken opnieuw te doen herleven.

Loggia's

De metamorfose van de 530 woongelegenheiten van de woonwijk Grand Parc kostte 45.000 euro per woning, de inwoners moesten niet verhuizen, en hun huurprijs werd niet verhoogd.

Doel van de verbouwing? De bewoners meer vrijheid, lucht en licht geven en dat vooral via een loggia, waarmee ieder appartement over de volledige breedte werd uitgebreid. De nieuwe ruimte die via deze ingreep is ontstaan – tot wel 3,80 meter diep – geeft de bewoners tal van invulmogelijkheden.

Net zoals in een huis kunnen ze nu buiten leven, en toch thuisblijven. Dankzij de mobiele glazen wanden, bepaalt de bewoner zelf, afhankelijk van het seizoen, zijn relatie met de buitenwereld. Licht of minder licht? Open of afgesloten? De mogelijkheden zijn legio, en dat terwijl het aanzicht voor een buitenstaander uniform blijft.

Ook het vernieuwen van de badkamers, en het opfrissen en toegankelijke maken van de groenzone tussen de gebouwen behoorden tot het programma.

AirMaster® Sphere

A Tarkett Company

THE ULTIMATE
FLOORING EXPERIENCE

AirMaster® Sphere

A Tarkett Company

THE ULTIMATE
FLOORING EXPERIENCE

BASTIDE NIEL

Een nieuwe interpretatie van het verleden

Het Rotterdamse MVRDV werkte het masterplan uit voor de herbestemming van Bastide Niel, een braakland op de rechteroever van de Garonne met oude transporen en opslagplaatsen.

Het nieuwe district is opgevat als een verlenging van het stadscentrum van Bordeaux en zal de zo kenmerkende halve maanvorm van Bordeaux mee helpen veranderen in de vorm van een volle maan.

In een zone van 35 hectare wordt de stad uitgebreid met zo'n 375.000 vierkante meter, die ingevuld worden met onder andere woningen, kantoren, stedelijke voorzieningen waaronder een universiteit, de stadsarchieven, scholen, crèches en sportfaciliteiten, ... En dit door een combinatie van renovatie van de bestaande gebouwen en gecontroleerde nieuwe ontwikkeling.

De bestaande historische structuren vormen de basis voor het masterplan, dat de spoorlijnen en de indeling van de loodsen zoveel mogelijk volgt en daarmee een nieuwe, hedendaagse interpretatie geeft aan het verleden. Bastide Niel moet bovendien de grootste nul-energie-wijk ter wereld worden.

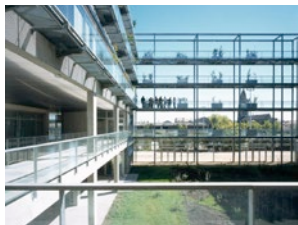
Masterplan Bastide Niel, 2011, MVRDV

144 architecten

De wijk wil het levendige aspect van traditionele wijken koppelen aan een update van het Europese stadscentrum. Om een rijke, architecturale variëteit te garanderen, werden de 144 blokken die een nieuwe invulling krijgen uitbesteed aan evenveel architectenbureaus. En met succes, meerdere architecten vielen al in de prijzen. Zoals bijvoorbeeld Catherine Mosbach, die het ontwerp van **Jardin Botanique**, het zusje van de bestaande botanische tuin, voor haar rekening mocht nemen op de rechteroever. Mosbach wist met haar ontwerp ook de Rosa Barba Landscape Prize – zowat de nobelprijs voor de landschapsarchitectuur – in de wacht te slepen. Architecte Françoise-Hélène Jourda viel op haar beurt in de prijzen met haar ontwerp van de gebouwen voor deze bijzondere tuin.

Mocht je tijdens onze reis trouwens in de verleiding komen om een selfie te maken, wacht dan tot je op de Place Stalingrad bevindt. De monumentale blauwe sculptuur uit composietmateriaal, Lion Bleu, van kunstenaar Xavier Veilhan leent zich er prima toe. De gigantische blauwe leeuw heeft veel voorstanders, maar ook veel tegenstanders, maar opvallend is hij in elk geval! En hij is ondertussen onlosmakelijk verbonden met deze plaats, hij is een symbool geworden voor de toegang tot de Bastide-wijk.

Wij houden hier halt bij de universiteit voor managementwetenschappen, die voordien verspreid doorheen de stad gevestigd was, en bij de stadsarchieven, die hier onlangs werden ondergebracht. Eten doen we in het grootste biologische restaurant van Frankrijk, bij het eigenzinnige Darwin.

Pôle Universitaire de Sciences et Gestion (PUSG)
2008, Lacaton & Vassal

Universiteit met een residentieel uitzicht

Meer en meer krijgen universiteiten in Frankrijk, net als in andere landen, terug een plaatsje in het stadscentrum toebedeeld. Dat is ook het geval voor de universiteit voor managementwetenschappen, die gevestigd is in de opkomende wijk La Bastide in Bordeaux. Architecten Anne Lacaton en Jean-Philippe Vassal, die ooit zelf in Bordeaux studeerden, kregen de opdracht om vier faculteiten onder te brengen op een trapeziumvormige site. Voordien bevonden de faculteiten zich verspreid over de stad; hun nieuwe uitvalsbasis in La Bastide moest leiden tot onderlinge synergie en een gedeelde dynamiek. De architecten werden gekozen omdat hun ontwerp niet alleen rekening hield met die onderlinge synergie, maar ook oog hadden voor de eigenheid van elke faculteit.

Less is more

Ook dit gebouw werd ontworpen volgens de architecturale less is more-opvatting van Lacaton & Vassal: een minimum aan materiaal en kosten, voor een maximale oppervlakte en kwaliteit. Jarenlang pasten ze dit principe vooral toe op kleinere projecten, maar ondertussen vertalen ze hun visie al enige tijd op grotere schaal.

Inspiratie vonden de architecten in de faculteit voor geneeskunde in het stadscentrum, waar de dynamische relatie tussen de verschillende aanpalende departementen haast natuurlijk tot stand komt dankzij een aantal binnenpleinen. Dat bracht de architecten op het idee om dit systeem ook in hun opdracht toe te passen, maar dan niet horizontaal, wél verticaal.

De vier gebouwen in prefab-beton omringen een centraal binnenplein. Via loopbruggen op elke verdieping kan je oversteken van het ene gebouw naar het andere. Opvallend zijn ook de volledig glazen façades en balustrades, die het geheel een haast residentieel uitzicht geven. Een indruk die misschien nog wordt versterkt door de vele klimrozen – het zijn er zo'n 600 – op de terrassen, die doen denken aan het groen rondom de faculteit. Bovendien dragen ze ook op het vlak van luchtkwaliteit hun steentje bij. Ondanks het krappe budget, slaagden de architecten erin om behoorlijk wat extra grondoppervlakte te creëren, voor faciliteiten als een restaurant, bibliotheken enz. die eigenlijk pas voor een latere fase waren voorzien.

Bron: Architektur Aktuell 10.2007

Archives Bordeaux Métropole

2016, Robbrecht & Daem

Gemeentelijke archieven in een Belgisch jasje

Sinds het voorjaar van 2016 kan je in de gemeentelijke archieven van de stad Bordeaux gaan snuffelen in een Belgisch onderkomen van de hand van architectenbureau Robbrecht & Daem, dat eerder ook al het nieuwe Rijksarchief in Gent mocht ontwerpen. Het complex is meteen ook de eerste culturele voorziening binnen het masterplan voor Bastide Niel, dat uitgewerkt werd door het Nederlandse architectenbureau MVRDV. Ooit was dit een industrieel braakland met oude opslagplaatsen en loodsen, treinsporen enz. maar sinds enkele jaren krijgt het steeds meer de vorm van een groots, energieneutraal stadsproject als uitbreiding van het stadscentrum van Bordeaux, op de rechteroever van de Garonne.

Robbrecht & Daem gingen aan de slag op de site van een verlaten opslagplaats voor bloem. Hun ontwerp bestaat uit twee loodrechte vleugels: de ene nieuw, de andere mee gevormd door wat overbleef van de voormalige opslagplaats. Dat deze in 2008 nog geteisterd werd door een zware brand, speelden ze uit in hun ontwerp, dat wil doen nadenken over zowel het materiële als het immateriële aspect van historisch erfgoed.

Tussen de restanten stapelden ze vijf volledig losstaande volumes aan archiefruimte - goed voor zo'n 18 kilometer archief - die per verdieping steeds meer naar voren springen, iets wat je het best kan zien vanuit de leeszaal.

Blauwereggen

Rode draad doorheen het ontwerp van de architecten zijn een hoge milieukwaliteit én aandacht voor het grote publiek. Zo wordt volop gebruikgemaakt van geothermie en bevat het complex ook een leeszaal, een conferentiezaal, een tentoonstellingsruimte en twee ruimtes voor het ontvangen van groepen. De ruimte waarop de twee vleugels uitgeven werd ingericht als thematuin. De open metaalconstructie in een van de hoeken van het terrein dient onder meer voor het leiden van klimplanten, zoals de blauwereggen, die gestekt werd van de blauwereggen van het beschermde Hôtel de Raigueneau, waar de gemeentearchieven tot voor kort waren ondergebracht.

Bron: A+259

Darwin

2012-..., Gravière et Martin

Incubator voor vernieuwende economische samenwerkingen

Tussen de oude opslagplaatsen van de voormalige legerkazerne Niel, waar de laatste militairen in 2005 de deur achter zich dichttrokken en street-art en graffiti sindsdien welig tierden, zag in 2008 een uniek creatief project het licht: Darwin. Het werd opgericht op initiatief van een groepje eigenzinnige ondernemers uit Bordeaux die bedrijven een ecosysteem willen bieden dat zowel hun groei als die van hun medewerkers stimuleert.

Darwin is vandaag een originele, inspirerende plek die zo'n 150 bedrijven en organisaties samenbrengt rond hetzelfde doel: op een zo ecologisch mogelijke manier vernieuwende economische samenwerkingen opzetten en stedelijke cultuur promoten. Behalve een incubator voor nieuwe, en gevestigde bedrijven is Darwin tegelijkertijd een plek waar je kan ontspannen en culinair kan genieten. Je vindt er zelfs een stadsboerderij, skatepark, crèche, gedeelde tuinen en fab lab. En het grootste biologische restaurant van Frankrijk, Le Magasin Général.

Architecten Virginie Gravière en Olivier Martin hebben de renovatie van de site voor hun rekening genomen, en dit met de nadruk op ecologie en duurzaamheid.

IJzersterke reputatie

De eerste bedrijven namen eind 2012 hun intrek op de gerenoveerde site van zo'n drie hectare. En met succes, want sindsdien heeft het project een ijzersterke reputatie opgebouwd, die zelfs internationaal op de nodige aandacht kan rekenen.

Heel wat projecten staan nog in de steigers en zullen de komende jaren nog verder worden uitgerold, aan nieuwe ideeën geen gebrek op deze vruchtbare bodem!

Darwin is erin geslaagd om bestaand erfgoed uit de 19de eeuw, om te zetten naar een voorbeeld voor economisch innoverend en ecologisch verantwoord erfgoed van de 21ste eeuw.

STERKE ARCHITECTUUR MET LEIEN

Kermt [BE] - Claes - Vanoppen [Kermt]

Cielle [BE] - Ph. Bosquée [Marche-en-Famenne]

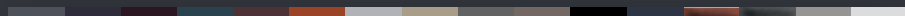

Barvaux [BE] - LRARCHITECTES [Tourinnes-Saint-Lambert]

**NIEUW!
SOLESIA
ONZICHTBAAR
ZONNEDAK**

Ga naar: www.solesiacalculator.com/nl

an **etex** company

Erik Wouters - Account Manager Dak - Kuiermansstraat 1 - 1880 Kapelle-op-den-Bos - België
Tel. +32 (0)15 71 71 71 - erik.wouters@eternit.be - www.eternit.be

LES BASSINS À FLOT

Verbindingsstreepje tussen Bordeaux en de rivier

In het noorden van Bordeaux, tussen de Garonne en het meer van Bordeaux ligt het gebied Bassins à Flot. Het vormt als het ware het verbindingsstreepje tussen Bordeaux en de rivier.

Het is zo'n 160 hectare groot en speelt, met zijn omvang en ligging, een belangrijke strategische rol in de verdere ontwikkeling van de noordelijke agglomeratie en dit dankzij de ligging van de tram en de **Pont Jacques Chaban-Delmas**.

Hoewel Jacques Chaban-Delmas tijdens zijn halve eeuw durende burgemeesterschap maar weinig inspanningen deed om Bordeaux aantrekkelijk te maken, werd de hypermoderne hefbrug toch naar hem vernoemd. De brug is in al zijn moderne elegantie niet alleen architecturaal een streling voor het oog, maar bovendien ook een technisch hoogstandje. Het is de grootste hefbrug van Europa.

Melting port

Het masterplan van de hand van ANMA (Agence Nicolas Michelin et Associés) vertrekt vanaf twee bestaande elementen: het verleden van de industriële activiteit, dat nog duidelijk zichtbaar is in het landschap, en de aanwezigheid van water, met de onderzeebasis uit de Tweede Wereldoorlog.

Bestaande elementen zoals kranen en oude loodsen worden geïntegreerd in de nieuwe skyline. Deze wijk moet een dynamische, levendige mix worden, een 'melting port' van wonen, ambacht, economische en creatieve activiteiten, vrije tijd, winkels, kantoorruimtes, ... met een link naar het verleden die je architecturaal zal kunnen blijven voelen en zien. De architect heeft in zijn plan ook veel aandacht aan de centraliteit en aantrekkelijkheid van de bassins.

De komende tien jaar zullen er maar liefst 5.400 wooneenheden worden gebouwd. Dankzij de thermische kwaliteit van de gebouwen en de zonnepanelen, wordt dit een nul-energiewijk.

Gigantische bunker met eigenzinnige functie

De onderzeebasis in Bordeaux is een van de vijf onderzeebasisen aan de Atlantische kust waar de vloten van de U-Boten ondergebracht werden tijdens de Tweede Wereldoorlog. De gigantische bunker werd door de Duitse bezetting gebouwd tussen 1941 en 1943 en bestaat uit elf ruimtes die onderling verbonden zijn.

In totaal beslaat het gebouw een oppervlakte van 43.000 vierkante meter, waarvan 12.000 vandaag toegankelijk is voor het publiek, en dit in de vorm van een atypische culturele ruimte, **la base sous-marine**, die beheerd wordt door de stad Bordeaux. Het hele jaar door kan je hier terecht voor een gevarieerd programma: tijdelijke tentoonstellingen, concerten, theater- of dansvoorstellingen. De komende jaren krijgt de onderzeebasis een kleine lifting, een volledige vernieuwing zit er budgettair niet in, gezien de complexiteit van de site. Maar dankzij enkele ingrepen, wordt het gebouw de komende jaren wel in drie verdeeld, om het zo nog beter te kunnen gebruiken.

Ook het **Musée de la Mer et de la Marine** krijgt hier een plek. Als alles goed gaat, opent het in 2018 de deuren voor het publiek. Wij brengen alvast een bezoek aan La Cité du Vin dat onlangs geopend werd.

La Cité du Vin
2016, XTU Architects

Een ode aan wijn én architectuur

Op 1 juni 2016 opende, na een bouwperiode van drie jaar, La Cité du Vin officieel de deuren en dat in het gezelschap van niemand minder dan president Hollande. Dat hoeft niet te verbazen, want de verwachtingen voor dit epicentrum van de wijn zijn hooggespannen. Burgemeester van Bordeaux, Alain Juppé, noemt het project zelfs niet geheel onbescheiden 'zijn Guggenheim'. Daarmee doelt hij niet alleen op de bijzondere, hedendaagse architectuur van het Parijse architectenbureau XTU (Anouk Legendre en Nicolas Desmazières), dat via een ontwerpwedstrijd werd geselecteerd, maar ook op de economische functie van La Cité du Vin. Want ondanks het feit dat Bordeaux een wereldberoemde wijnstreek heeft, vond je hier tot voor kort geen enkele plek die een ode brengt aan die rijke wijn-cultuur.

Daar is met dit gebouw verandering in gebracht, en hoe! De architecten hebben er de ziel van de godendrank in proberen te vangen. De structuur doet denken aan de draaiende beweging van wijn in je wijnglas, of aan een kronkelende wijnrank, zelfs aan de eb en vloed van de Garonne. In het gebouw

komen horizontale en verticale lijnen samen in een voortdurende beweging die uit de bodem lijkt te verrijzen.

574 gewelven

Dezelfde vloeiende beweging zie je ook terug in het interieur, de ruimtes en de materialen. De architecten willen je als bezoeker het gevoel geven dat je je een weg door het gebouw zoekt zoals een rivier door het landschap.

Beneden kom je terecht in een donkere wereld, net als in een wijnkelder. Vanaf de begane grond, die een kruispunt vormt, word je dan weer aangetrokken naar het hoger gelegen licht. Hogerop vind je de permanente tentoonstelling, gebouwd rondom een centraal binnenplein en omgeven door een spectaculaire houtstructuur van maar liefst 574 gewelven.

De houten bogen, die verwijzen naar de lucht, - allesbepalend bij het maken van wijn - stuwen je verder naar boven, naar de achtste verdieping, waar je, met een glas wijn in de hand, getrakteerd wordt op een bijzonder panorama over de stad, de rivier, en, hoe kan het ook anders, ... vele wijngaarden.

Energiebesparende totaaloplossing

“ De totaaloplossing van **Harol Projects**, specialist in zonbeheersing, maakt deel uit van de gebouwen van de toekomst. Door slim beheer van zonne-energie en daglicht verbetert zowel het leefcomfort, de gezondheid als de productiviteit van de bewoners en gebruikers. De innovatieve zonbeheersing-oplossingen voorkomen oververhitting van onze steeds beter geïsoleerde gebouwen. Tel daarbij de bewezen energiebesparing en u begrijpt waarom dit concept al best geïntegreerd wordt van bij de ontwerpfase van elk project.

Zo behaalde het SANGO-gebouw van het Rode Kruis-Vlaanderen, ingericht met Harol screens SC800 als eerste niet-residentiële gebouw in België het BREEAM-outstanding certificaat, het hoogst haalbare internationale certificaat op vlak van duurzaam bouwen.

”

Contacteer ons

Tim Engelen, Senior Project Advisor
Tel. +32 471 42 54 94

Een greep uit ons aanbod:

Screens • Buitenjaloezieën • Buitenleven • Binnenzonwering
Architecturale zonwering • Garagepoorten • Rolhekken • Rolpoorten

Enkele referenties:

ZOL Genk, Rode Kruis-Vlaanderen, Emile Bockstael (school) Brussel, Zuiderpoort Gent, Plantijn Artesis Hogeschool Antwerpen, NATO Brussel, UZ Leuven, Gerechtsgebouw Hasselt

**FULL
SERVICE**

Advies • Interne studiedienst • Werfcoördinatie
Plaatsing en montage • Service en onderhoud

www.harolprojects.be

BÈGLES GARONNE

Het stadvernieuwingsproject Bègles Garonne omvat een site van zo'n 80 hectare langs de oevers van de Garonne.

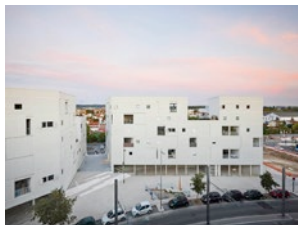
Het oorspronkelijke industriële gebruik van deze zone zal steeds meer verschuiven naar een meer residentieel gebruik. Nieuwe bewoners moeten deze zone opnieuw tot leven brengen. Een van de opvallendste woningprojecten is Carré Lumière.

De buurt zal steeds meer kmo's, lokale handelaars en voorzieningen aantrekken. Verder krijgt de wijk een sterkere link met de Garonne door architecturale ingrepen en groenzones, wandel- en fietspaden.

De nieuwe brug **Pont Jean-Jacques Bosc** moet de wijken Bègles en Floirac met elkaar verbinden. Het ontwerp voor de brug komt van het toonaangevende bureau OMA. Het is de eerste brug van het bureau en meteen een bijzondere. Behalve als verkeersader, zal de 545 meter lange en 44 meter brede brug ook gebruikt kunnen worden voor evenementen. Zo kan het dek van de brug bijvoorbeeld makkelijk worden ingericht voor markten, sportmanifestaties, ...

Pont Jean-Jacques Bosc, 2018, OMA

Carré Lumière
2015, LAN Architecture

Hybride tussen appartement en gezinswoning

Met hun ontwerp voor de bouw van 79 appartementen in de gemeente Bègles wilden de architecten van LAN Architecture de uitdaging aangaan om een hybride te creëren tussen collectieve en individuele huisvesting, een kruising tussen een appartement en een gezinswoning met haar privacy, buitenruimte en nauwe relatie met de omgeving buiten. Bovendien wilden ze de invloed op de omgeving zo beperkt mogelijk houden. Hoewel de gemeente bestuurd wordt door een groene, vooruitstrevende partij, waren de architecten toch enigszins verbaasd toen bleek dat zij de ontwerpwedstrijd hadden gewonnen.

Project in beweging

De wooneenheden van Carré Lumière, die deel uitmaken van het vernieuwingsproject Terres Neuves, kregen een hedendaagse, ecologische en sociale architectuur die afgestemd is op de uitdagingen van de dag van vandaag. Bij ieder appartement komen steeds drie elementen terug: een eigen loggia, een gemeenschappelijke binnenplaats en de straat. Vanaf de eerste verdieping loopt ieder appartement over in een opvallend ruime - de grootste bedraagt 60 vierkante meter

– loggia die op maat van de bewoners kan worden ingevuld, bijvoorbeeld als extra kamer wanneer het gezin uitbreidt. Zijn de kinderen het huis uit? Dan kan de kamer makkelijk weer worden ingericht als loggia. Het project in Bègles is in die zin nooit af, maar eerder in beweging, het evolueert constant mee met zijn bewoners.

Het project kostte zo'n 1.000 euro per vierkante meter. Daarmee ligt de prijs beduidend lager dan de gangbare prijzen in deze streek, en dat voor twee keer zoveel oppervlakte. Dat was mogelijk dankzij een slimme architecturale aanpak, maar ook dankzij het weglaten van tussenpersonen; de appartementen gingen rechtstreeks over van de bouwheer naar de eigenaar. Dankzij de nieuwe tramhalte, zijn de bewoners bovendien snel in Bordeaux.

LAN stelt dit project ook voor met een indrukwekkend 1:12-model tijdens de 15de Internationale Biennale Architectuur van Venetië en dat nog tot 28 november.

Place Léon Aucoc
1996, Lacaton & Vassal

Wat te doen met een plein dat alles al heeft wat het moet hebben?

In 1996 startte de stad Bordeaux met een verfraaiingsproject voor diverse stadspaleinen. Ook het plein Place Léon Aucoc kwam op de lijst te staan.

Dit driehoekige pleintje doet nog het meest denken aan een dorpsplein, omzoomd door bomen, met zitbanken en een petanquebaan, zoals je er haast in ieder Zuid-Frans dorpje eentje ziet. Rondom het plein staan huizen met sobere, maar mooi ontworpen gevels.

De architecten van Lacaton & Vassal, die de opdracht kregen een plan uit te werken voor het Place Léon Aucoc, kregen bij hun eerste bezoek aan het plein vooral het gevoel dat het plein op zich al mooi was, en dit om zijn eenvoud en authenticiteit. Het plein had alles wat je van zo'n plein verwacht, en straalde dat ook uit. Ze observeerden een tijdje wat er gebeurde op het plein en merkten dat de mensen die er vertoefden zich er duidelijk thuis voelden. Het plaatje klopte.

Verfraaien?

Wat zouden zij als architecten kunnen bijdragen? Wat zou 'verfraaien' betekenen voor dit specifieke plein? De bestaande grondbedekking vervangen door nieuwe? De verlichting door een modernere versie? Of de houten banken door stenen banken? Niets vroeg om grote wijzigingen, om 'verfraaiing'. Het plein was al mooi: het was charmant, authentiek, trok mensen aan. Het was perfect in evenwicht met de omgeving en omwonenden.

De architecten stelden zich bescheiden op, en kozen niet voor een grootse aanpak, maar wel om dit evenwicht niet te verstoren, en het plein te laten zoals het was, op enkele kleine, snelle onderhoudswerken en minimale ingrepen na. Het gravel werd vervangen, het plein zou voortaan regelmatig worden onderhouden, de lindebomen werden behandeld en het verkeer rondom werd ietsje aangepast zodat het plein nog toegankelijker werd. En nog aangeneramer ...

BRICKS & BRICK SOLUTIONS

VANDERSANDEN
GROUP

NIEUW FORMAAT

LF 40

240 x 90 x 40 mm

Elegantie krijgt
een nieuwe dimensie.

VANDERSANDEN
BRICKS

Meer weten?

www.vandersandengroup.be

+32 (0)89 510 140

Ontdek de nieuwe Wasserstrich gevelstenen. Vers uit de oven.

NIEUW

501. HAGEN WS

502. HALDOR WS

503. BERIT WS

507. RUNAR WS

516. FLEMMING WS

Altijd op zoek naar nieuwe inspiratie voor uw bouwproject?

Mooie gevelstenen hebben cachet. Iets extra's. Soms niet te definiëren. Iets wat hen onderscheidt en daarom geknipt maakt voor net dat ene bouwproject.

Bekijk nu al de nieuwste Wasserstrich kleuren op de website en vraag de infobrochure en gratis stalen aan. Of bezoek ons in 1 van onze toonzalen (info op de website).

VANDERSANDEN
BRICKS

Meer weten?

www.vandersandengroup.be

WIJNSTREEK BORDEAUX

Haasje-over om het mooiste chateau

Last but not least: een woordje over het belangrijkste (en lekkerste) exportproduct van deze stad. De wijnen. Van kleinere, minder bekende wijnhuizen tot de meest prestigieuze en wereldberoemde chateaus, in deze streek vind je ze allemaal. Maar vooral de laatste groep is niet alleen interessant om een glaasje te degusteren, ook architecturaal is het er vaak smullen. Sinds enige tijd is het voor deze wijnhuizen immers 'bon ton' om sterarchitecten in te schakelen. De wijnhuizen lijken haasje-over te spelen om het mooiste ontwerp.

Château Lafite Rothschild beet de spits af in deze strijd in 1985, met een cirkelvormige kelder ruimte naar een ontwerp van de Catalaanse architect Ricardo Bofill.

Mario Botta ontwierp voor Château Faugères zelfs een heuse wijnkathedraal. Als ode aan deze godendrank, kan dat natuurlijk tellen. Later mocht hij, van dezelfde bouwheer, ook voor Château Péby-Faugères aan de slag. Dit tweede ontwerp kreeg niet de vorm van een kathedraal, wel die van een decanteerfles.

De eigenaars van het gerenommeerde domein Cheval Blanc, deden een beroep op de Franse architect Christian de Portzamparc, voor een licht en gracieuze ontwerp dat haast lijkt te versmelten met zijn omgeving. Om het gebouw perfect te laten passen bij de bestaande gebouwen, waren er maar liefst 22 stalen nodig vooraleer de kleur van het beton helemaal goed zat. Misschien vang je van dit domein wel een glimp op tijdens de rit naar Château La Dominique, dat beslist niet moet onderdoen voor de andere paradepaardjes in de streek.

Aandacht niet afleiden

De Belg Jacques Thienpont van Château Le Pin verzocht architectenbureau Robbrecht en Daem om een nieuw onderdak voor zijn geliefde goedje. Het mocht niet al te imposant of te opvallend zijn, want Thienpont wilde geenszins dat de nieuwe wijnkelder de aandacht zou afleiden van de prachtige omgeving. Architectenbureau Robbrecht en Daem kwam tot een bescheiden gebouw dat, dankzij het gebruik van materialen uit de omgeving, een glooiend dakgewelf en een archetypisch torengedak, naadloos aansluit bij de omgeving. Door de opslag van wijnvaten volledig ondergronds te brengen, kon de bouwhoogte beperkt blijven.

Is het de wijnhuizen puur om de esthetiek te doen? Misschien niet helemaal, maar dankzij enkele uitstekende wijnjaren in 2009 en 2010, hebben heel wat wijnhuizen de kans gegrepen om hun productie en bewaring te optimaliseren, en de ontvangst- en degustatieruimtes een opknappbeurt te geven. En zo'n heerlijke wijn smaakt toch nog beter in een mooie omgeving, niet?

Château La Dominique
2014, Ateliers Jean Nouvel

Druiven persen met je voeten

Met zijn nieuwe wijnkelder, die in 2014 in gebruik werd genomen, lijkt het beroemde wijnhuis Château La Dominique een nieuw tijdperk te zijn binnengetreden. Het nieuwe gebouw heeft het domein dan ook een volledig ander uitzicht gegeven. Architect Jean Nouvel, zorgde voor een tegelijkertijd eenvoudig maar gedurfd ontwerp en integreerde, net als in zijn andere ontwerpen, ook hier een samenspel van transparantie, schaduw en licht.

Spiegeleffect

De nood aan een nieuw gebouw had vooral te maken met technische euvels. Eigenaar Clément Fayat, die oprichter is van de gelijknamige Franse bouwgroep, wilde de oppervlakte voor de wijnproductie op het domein vergroten. Daarvoor deed hij een beroep op Jean Nouvel, met wie de groep Fayat al eerder samenwerkte voor het stadhuis van Montpellier en het Musée du Quai Branly in Parijs.

Het volledige domein omvat een klassiek hoofdgebouw in baksteen, twee wijnkelders die hier loodrecht op aansluiten, een agrarisch gebouw en de nieuwe wijnkelder.

Met zijn ontwerp wilde de architect niet alleen de uitzonderlijke ligging van het domein accentueren, maar ook zijn visie op wijn vertalen. Kijk bijvoorbeeld eens naar de rode inox platen met spiegeleffect in zes verschillende kleurschakeringen aan de buitenzijde van het gebouw. Lijken ze niet op de kleur van wijn? En dat terwijl je er op hetzelfde moment ook de weerspiegeling van de omliggende wijngaard in ziet.

Het gebouw, met zo'n oppervlakte van 600 vierkante meter, is binnen afgewerkt in ruw beton en bestaat uit een sobere, maar lichte wijnkelder. De muur aan de noordkant bestaat dan ook volledig uit glas.

Het dakterras is bedekt met rode keien, alsof de grond bezaaid is met rode druiven. Als je hier rondwandelt lijkt het net alsof je de druiven met je voeten perst. Dineren doe je hier in stijl in La Terrasse Rouge, en met een prachtig uitzicht over de omgeving.

BORDEAUX? TROP COOL!

En, wat denk je? Hebben Alain Juppé en zijn collega's goed werk geleverd? Heel wat bezoekers vinden in elk geval van wel. Bordeaux is trop cool! In 2015 is de stad, ooit nog het lelijke eendje van Frankrijk, zelfs verkozen tot beste bestemming. En vanaf 2017 sta je, dankzij de vernieuwde TGV-lijn vanuit Parijs, in amper twee uur in Bordeaux.

Trek je er zelf nog op uit, dan hebben wij nog wat leuke adresjes voor je in petto!

228 treden voor een prachtig uitzicht

Wie maar niet genoeg kan krijgen van de mooie vergezichten over Bordeaux, moet zeker naar de sfeervolle wijk Saint-Michel. Bewonder eerst de imposante gotische basiliek Saint-Michel en trek dan naar de kerktoeren aan de overkant van de straat; het is de op een na hoogste klokkentoren van Frankrijk. 228 treden en wat zweetdruppeltjes verder word je getrakteerd op een prachtig uitzicht over Bordeaux en de Garonne. En over trakteren gesproken, deze wijk is ook bekend om zijn kunstgalerijen, charmante winkeltjes én gezellige barretjes.

Basiliek Saint-Michel, Place Meynard

Proeven van een canelé de Bordeaux

Een van de terrassen op de Place du Palais is ideaal om je neer te vlijen en te proeven van een van de culinaire specialiteiten van deze streek: de canelé. De eerste versies van dit gebakje met rum en vanille werden al in de 18de eeuw verkocht. Je herkent het aan zijn typische gegroefde tulbandvorm. Wil je graag wat van deze lekkernijen mee naar huis voor de thuisblijvers? Dan kan je er bijvoorbeeld kopen in een van de Baillardran-winkels.

Baillardran, Rue de la Porte-Dijéaux 29

Bijzondere hebbedingen

Dé opkomende wijk van het moment is ongetwijfeld de Rue Saint-James. Ga er een kop thee drinken in het sfeervolle theehuis Tamatebako, of naar de aanpalende conceptstores Bonendroi voor een bijzondere selectie hebbedingen van uiteenlopende, maar stuk voor stuk originele merken. De straat komt uit op het gezellige Place Lafargue.

Bonendroi, Rue Saint-James 19

Tamatebako, Rue Saint-James 47

Le Castan

Brasserie Le Castan is een van de oudste cafés van de stad en opende de deuren al in 1890. Misschien moeten we

er ook eerlijk bij vertellen dat het café een tiental jaar geleden een bijzondere opknappbeurt kreeg. Mooi of lelijk, dat laten we even het midden. Maar de ligging op de Quai de la Douane is prima voor een aperitief of koffie.

Le Castan, Quai de la Douane 2

Een ongelukje is snel gebeurd

Probeer zeker even langs de Victor Hugo-parking te wandelen. Je zal snel begrijpen waarom. Het heeft iets te maken met een groene Jaguar, een kunstwerk van Jean-François Dosso uit 1993. Het is wellicht je laatste kans is om het gebouw in zijn originele staat te zien, vanaf het najaar wordt het verbouwd.

Parking Victor Hugo,

Cours Victor Hugo

Een blik vooruit

In dit gratis toegankelijke bezoekerscentrum neem je niet alleen een duik in het verleden van Bordeaux, maar ontdek je ook de verschillende ontwikkelingsfasen van de stad. Welke markante elementen hebben haar bouw beïnvloed? Welke bouwprojecten lopen er op dit moment? En hoe zal Bordeaux er in de toekomst uitzien?

Bordeaux Patrimoine Mondial,

Place de la Bourse 2-8

PRAKTISCH

Contactpersonen Architectuurwijzer

Iris Peeters +32 486 70 91 40

Roel De Ridder +32 479 82 29 89

Vluchtgegevens

Brussels Airlines

SN3555 08/09/16 BRU 11u05 → BOD 12u40

SN3556 11/09/16 BOD 15u55 → BRU 17u25

Mama Shelter, prettig gestoord designhotel

Naast Parijs, Marseille, Istanboel en Lyon zet- te de hipste hotelketen van Frankrijk, Mama Shelter, ook voet aan de grond in Bordeaux. Het betaalbare designhotel is de ideale en toch rustig gelegen (in de gezellige wijk Saint-Pierre) uitvalsbasis om Bordeaux te verkennen.

Zelfs wie hier niet overnacht, komt hier graag over de vloer voor het restaurant of de pizzeria. Zodra het weer het toelaat, zijn de tafeltjes in de bar op het dakterras erg gegeerd. Hier kan je nippend van een lekkere cocktail wegdro- men bij een mooi uitzicht over Bordeaux.

Mede-eigenaar Philippe Starck stond in voor de eigenwijze inrichting van het hotel en schuwt naar gewoonte de humor niet. Zwembandjes als verlichting? Een supermanmasker op je nachtkastje? Hier kan het allemaal.

Hotel Mama Shelter, Rue Poquelin Molière 19

33000 Bordeaux, +33 5 57 30 45 45

COLOFON

Productie:

Iris Peeters

Redactie:

Hilde Neven, Verhalen Vertalen

Vormgeving:

Tim Willems, Shakkei

Met dank aan:

Dimitri Minten, Roel De Ridder
en Tim Vekemans

Partners:

Cantillana, cpe, Desso, Eternit,
Harol Projects, Vandersanden
Group

Oplage:

60 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever:

Architectuurwijzer vzw
Postbus 80, 3500 Hasselt

cantillana

 cpe

DESSO
A Tarkett Company

HAROL
P|R|O|J|E|C|T|S

Eternit

**[VANDERSANDEN
[GROUP**